

KERKENBELEIDSPLAN

Malle

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2025-2031

INLEIDING	3
1. SITUERING KERKGEBOUWEN	4
2. FICHE PER KERKGEBOUW	6
2.1. Sint-Martinuskerk in Westmalle.....	6
2.1.1. Identificatie	6
2.1.2. Beschrijving	7
2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	10
2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	11
2.2. Sint-Pauluskerk in Westmalle.....	12
2.2.1. Identificatie	12
2.2.2. Beschrijving	12
2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	15
2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	16
2.3. Sint-Laurentiuskerk in Oostmalle	17
2.3.1. Identificatie	17
2.3.2. Beschrijving	17
2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving	20
2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie.....	20
3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE.....	22
3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie.....	22
BESLUIT.....	23

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Malle:

- Sint-Martinuskerk, Kasteellaan 32, 2390 Malle (Westmalle)
- Sint-Pauluskerk, Sint-Pauluslaan 2, 2390 Malle (Westmalle)
- Sint-Laurentiuskerk, Dorpsplaats, 2390 Malle (Oostmalle)

In 2017 werd de pastorale eenheid Malle-Zoersel opgericht. Deze pastorale eenheid bestaat uit de zes parochies van de gemeenten Malle en Zoersel: St.-Laurentius Oostmalle, St.-Martinus Westmalle, St.-Paulus Westmalle, St.-Antonius-Abt, St.-Elisabeth Zoersel en St.-Martinus Halle; de zorginstellingen, scholen, gebedsgroepen; de kloostergemeenschappen en de abdij. De pastorale eenheid werkte eind 2024 een pastorale visie uit op de toekomst van de zes kerkgebouwen in Malle en Zoersel. Deze werd binnen de verschillende parochies besproken.

De pastorale eenheid legde deze pastorale visie nadien voor aan de gemeente Malle, die er kennis van nam.

Het uiteindelijke kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Malle, de pastorale eenheid H. Martha en Maria, het vicariaat Kempen, het centraal kerkbestuur van Malle en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd:

- door de bisschop van Antwerpen op datum
- door de gemeenteraad van de gemeente Malle op 22 mei 2025.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening bisdom Antwerpen

Handtekening gemeente Malle

Wim Selderslaghs
bisdom Antwerpen

Sanne Van Looy
burgemeester

Maithé Van Dorst
voorzitter gemeenteraad

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

Situering van de drie kerken ten opzichte van elkaar in de gemeente

1. Sint-Pauluskerk
2. Sint-Martinuskerk (Westmalle)
3. Sint-Laurentiuskerk, Dorpsplaats, 2390 Malle(Oostmalle)

Malle is een landelijke gemeente met een oppervlakte van 52 km² met een bevolking van 16.194 inwoners. De "Risschotwijk" van de gemeente Zoersel maakt ook deel uit van het parochiegebied van Sint-Paulus. De drie parochies/kerkfabrieken zijn dus werkzaam in een gebied met een bevolking van ca 17.600 inwoners.

De Sint-Laurentiuskerk staat op de Dorpsplaats in Oostmalle aan een kruispunt van drie gewestwegen en is omringd door verschillende woonwijken. De kerk ligt in de buurt van 3 middelbare scholen, 2 basisscholen en het socio-culturele ontmoetingscentrum De Notelaar.

De **Sint-Martinuskerk** ligt aan de rand van het dorpscentrum van Westmalle, in de nabijheid van de dreef die leidt naar het kasteel van Westmalle. De kerk is omringd door verschillende woonwijken en ligt in de buurt van 2 middelbare en 3 basisscholen.

De kerkfabriek heeft een actieve **parochiezaal** die de spil is het lokale gemeenschapsleven. De zaal wordt gebruikt voor allerlei bijeenkomsten, feesten van verschillende verenigingen, concerten en toneelvoeringen.

De Sint-Pauluskerk ligt een beetje verscholen in een bos in de buurt van de abdij van de Trappisten. Het parochiegebied bestaat uit het weefsel van de omliggende woonwijken en gemeenschapsvoorzieningen in de buurt van de Trappistenabdij vlak bij de grens van Westmalle en Zoersel.

De parochie heeft een **parochiezaaltje**, dat en ook ter beschikking wordt gesteld voor feesten van particulieren.

De drie parochies hebben een **pastorie** of een **parochie-secretariaat** vlak bij het kerkgebouw of wandelafstand.

De kerken liggen op volgende afstand van elkaar:

Tabel 1 Spreiding en bereikbaarheid van de kerken					
Afstand in kilometers	St.Laurentius Oostmalle	St.Martinus Westmalle	St.-Paulus Malle/Zoersel	Stopplaats Bus	Aantal parkeerplaatsen
Centrum Oostmalle		4 km	6 km	Ja	80 (buurt)
Centrum Westmalle	4 km		3 km	Neen	120 (buurt)
Sint-Paulus (nabij de trappisten-abdij)	6 km	3 km		Ja	200 eigen terrein 70 in de St.Pauluslaan

2.1. Sint-Martinuskerk in Westmalle

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.1. Identificatie

Naam: Sint-Martinuskerk

Geografische ligging

- Kasteellaan 32, 2390 Westmalle
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat of Regio: pastorale eenheid H. Martha en Maria, vicariaat Kempen, dekenaat Noorderkempen
- Parochie: Sint-Martinusparochie

Eigenaar: gemeente Malle

Bescherming(en)/vastgesteld

- Beschermd als monument sinds 1935 (oude delen kerk), sinds 2002 (volledige kerkgebouw)
- Aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed sinds 2019 (site met ommuurd kerkhof)
- Maakt deel uit van de aanduiding als beschermd cultuurhistorisch landschap Kasteel van Westmalle sinds 1977

2.1.2. Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*¹

Algemeen

De Sint-Martinuskerk ligt aan de rand van het dorpscentrum, langs de dreef die leidt naar het kasteel van Westmalle. In de kern dateert het gebouw uit de late 15de eeuw; het huidige uitzicht dateert van de heropbouw van 1926-1927 door architect V. Lenaerts. De kerk wordt omgeven door een ommuurd kerkhof.

Historiek

Met de bouw van de huidige Sint-Martinuskerk werd gestart op het einde van de 15de eeuw, na de verwoesting van het oude bedehuis dat als kasteelkapel fungeerde. De doopkapel en de sacristie aan de zuidzijde van het koor zijn restanten van deze 15de-eeuwse bouwfase. De grafkapel van de kerk dateert vermoedelijk uit de 16de eeuw.

In 1757 werd de zeshoekige toren door brand verwoest. De heropbouw door de Bernardijnen gebeurde in 1760, een campanile-achtige toren met een tweede 'tiende-torentje' centraal op de dwarsbeuk. Grote schade werd aangericht in 1822 door een blikseminslag gevolgd door een grote brand en in 1869 door een hevige storm. In 1902-1905 werd de kerk vergroot van 30 tot 50 meter lengte, de toren werd daarbij 20 meter in westelijke richting opgeschoven. In de nacht van 8 juni 1915 brandde de kerk opnieuw af. Bij de wederopbouw in 1926-1927 werd de kerk een tweede maal uitgebreid met twee zijbeuken naar ontwerp van V. Lenaerts, tot een grootte van 24 bij 50 meter. Deze verbredingen zijn duidelijk merkbaar in de architectuur en in het materiaalgebruik. Het huidige kerkorgel dateert van 1934. De drie klokken in de toren zijn van het jaar 1949.

Beschrijving

Kerkgebouw

De Sint-Martinuskerk is een driebeukige kruiskerk met ingebouwde westtoren, een schip van zes traveeën, nog vergroot met twee zijbeuken over meer dan de halve lengte van het schip, transepten van twee traveeën met vlakke sluiting, een koor van twee traveeën met driezijdige sluiting en een zuidelijke zijkapel met vijfzijdige sluiting. Deze parochiekerk is een baksteenbouw afgewerkt met kalkzandsteen, de uiterste zijbeuken opgetrokken in zandsteen, de volumes zijn afgedekt met leien zadel- en lessenaarsdaken. De oude delen zijn in Kempische rode baksteen opgetrokken en werden in 1926 met dezelfde steen hersteld. Het parement van de twee toegevoegde zijbeuken is opgetrokken in *grès de Montauban*.

De vierkante westertoren onder ingesnoerde naaldspits wordt gemarkeerd door hoekstenen, doorlopende kordons en steigergaten. De toren telt vier geledingen, gescheiden door waterlijsten; aan de noordzijde is een vijfhoekig traptorentje aangebouwd. Aan elke zijde van de bovenste geleding bevinden zich twee spitsboogvormige galmgaten. Boven de natuurstenen korfboogdeur bevinden zich een radvenster en een groot spitsboogvormig drielicht met neogotisch maaswerk. De traveeën van de zijbeuken zijn gemarkeerd door steunberen met versnijdingen, en opengewerkt door spitsboogvormige neogotische twee-, drie- of vierlichten. Door het afwijkend materiaalgebruik vallen de twee uiterste zijbeuken sterk op. Deze zijbeuken en de transepten eindigen in puntgevels met schouderstukken. De oostelijke gevel van het zuidtransept is afgewerkt met een boogfries. Aan de zuidzijde van het koor bevindt zich een lager 15de-eeuws kapelletje met eenvoudige spitsboogvensters in natuurstenen omlijstingen dat toegankelijk is via een segmentboogdeur met geprofileerde omlijsting onder een gotische spitsboog met maaswerk. Enkele recentere aanbouwen huisvesten de sacristie en bergruimte.

Interieur kerk

Het interieur wordt bepaald door spitsbogen op zuilen met een achthoekige sokkel en dekblad. Een bakstenen spitstongewelf op halfzuilen en consoles dekt het schip af; de zijbeuken zijn voorzien van een kruisribgewelf. Ook de doopkapel wordt overwelfd door een kruisribgewelf; de grafkapel wordt gekenmerkt door een graatgewelf met sluitstenen met een 16de-eeuws wapenschild.

Kerkhof

Ten noorden, oosten en zuiden is er ter hoogte van het historische kerkhof een bakstenen afsluitmuur met een ezelsrug. Een opening in de muur geflankeerd door bakstenen pijlers met een natuurstenen top geeft toegang tot het kerkhof. De naoorlogse uitbreiding werd omhaagd.

¹ Overgenomen uit Inventaris Onroerend Erfgoed Vlaanderen ,via inventaris.onroerendvlaanderen.be

Roerend erfgoed en orgel

Er is een inventaris aanwezig van het roerende erfgoed in de kerk, waarbij onder andere ook kelken, monstransen, enkele historische beelden zijn opgenomen.

Er is een oud blaasorgel aanwezig in de kerk, dat niet meer functioneel is. Er werd in het verleden contact opgenomen met een restaurateur, om de restauratiekosten te kunnen inschatten. Deze zouden meer dan een miljoen euro bedragen. Het orgel is niet erkend als erfgoed, waardoor de restauratiekosten ervan te hoog zijn.

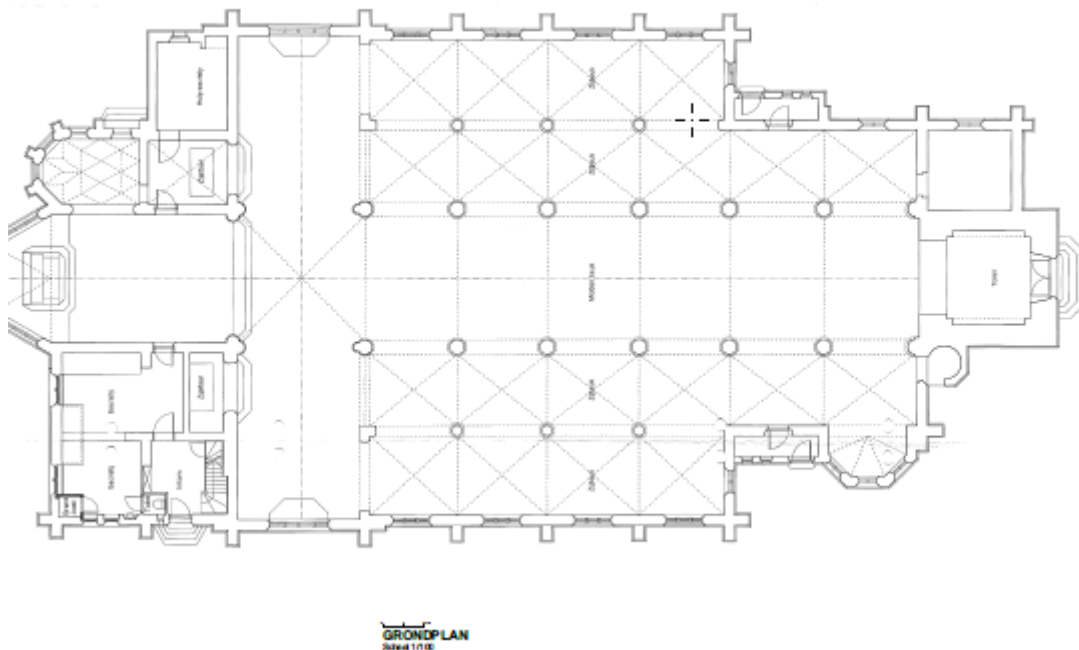
Immaterieel erfgoed:

Als immaterieel erfgoed worden onder andere de jaarlijkse bedevaart naar Scherpenheuvel en Drieboomkensberg beschouwd. Er is ook een lange traditie om jaarlijks een viering te houden voor de jubilarissen (zoveel jaren huwelijk, jubilea verenigingen,...)

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- oppervlakte in m²: ca 1.200m²
- vrije hoogte: ca 10 m
- aantal zitplaatsen: 495
 - o aantal zitplaatsen in de weekkapel: 41

Opbouw

- type gebouw: driebeukige kruiskerk met geveltoren
- Aantal en soort bijruimtes:
 - o Weekkapel
 - o 2 sacristieën (oude en nieuwe) – kluizen in beide ruimtes
 - o 1 bergruimte met sanitair
 - o Doopkapel vooraan
 - o Grafkapel naast hoofdaltaar met gedenksteen familie de Couterau
 - o Sanitair: 1 in bergruimte en 1 in sacristie
 - o ruimte naast hoofdaltaar met gedenksteen adellijke familie

- opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw:
 - o Het kerkgebouw is in zijn totaliteit beschermd. Aangezien ook het omliggende kerkhof aangeduid is deels als bouwkundig erfgoed, en de site deel uitmaakt van het beschermde cultuurhistorisch landschap van het kasteel van Westmalle, zouden eventuele aanpassingen en/of uitbreidingen zeer grondig besproken moeten worden met het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Voorzieningen

Sanitair	1 toilet in sacristie en 1 in bergruimte
Verwarming	Gasketel , vervangen in 2016
Verlichting	Binnenverlichting is deels LED en deels halogeen
Keukenvoorzieningen	enkel spoelbak
Audiosysteem	aanwezig
Beeldscherm(en)	aanwezig
Rolstoeltoegankelijkheid	Kerk is rolstoeltoegankelijk langs de zijde van het kerkhof. Het koorgedeelte is niet rolstoeltoegankelijk.
Diefstal- en brandbeveiliging	Er is een alarminstallatie voor volgende delen van het kerkgebouw: sacristie, koorgedeelte en doopvont In de weekkapel is er een camera geïnstalleerd.
Bliksembeveiliging	Aanwezig, met onderhoudscontract
Gsm-operatoren	Niet van toepassing

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen

Zonnepanelen (en batterijen)	Niet aanwezig
Regenwateropvang	Niet aanwezig
Dakisolatie	Niet aanwezig
Groendak	Niet aanwezig
Warmtepomp	Niet aanwezig
Warmtenet	Niet aanwezig
Windenergie	Niet aanwezig
Aquathermie	Niet aanwezig

Biodiversiteit

In de kerk zijn vleermuizen aanwezig, net als een kerkuil. Er is een vliegopening voorzien in de toren voor deze uil.

Bouwfysische toestand

Monumentenwacht maakte al rapporten op voor de Sint-Martinuskerk. Dit gebeurde in het verleden niet structureel of periodiek, maar telkens op vraag. In 2025 staat een nieuwe bouwkundige inspectie door Monumentenwacht gepland.

Uitgevoerde (restauratie)werken + jaar:

- o 2016: vernieuwing verwarmingsinstallatie
- o 2022-2023: renovatie van dak, dakgoten en alle buitengevels

Geplande investeringen/werken:

Jaar	Werken aan de parochiekerk	Budget	Uitvoering
Nog niet gepland	Restauratie glasramen	Budget 1.205.838 euro, maximale erfgoedpremie: 525.000 euro	Nog te plannen, doorlooptijd van verschillende jaren

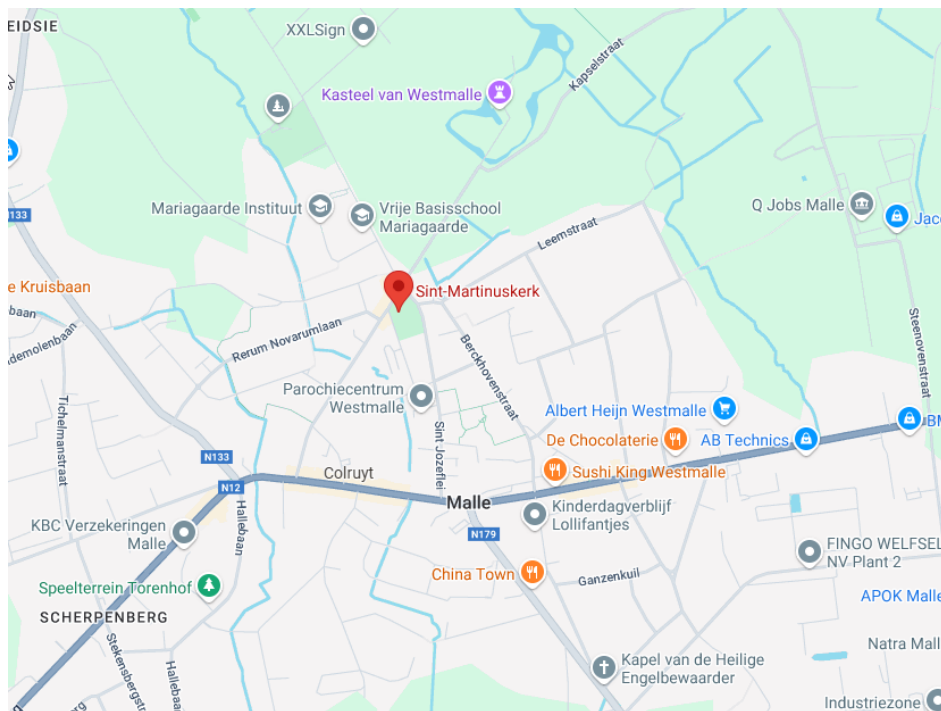
Gewenste investeringen:

- Schilderwerken interieur. Dit kan best pas gebeuren na afloop van de werken aan de glasramen.
- Schimmelprobleem in sacristie: Na de noodzakelijke werken aan de goten, om oorzaak van het vochtprobleem op te lossen, moet het plafond in de sacristie vervangen worden

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De **Sint-Martinuskerk** ligt aan de rand van het dorpscentrum van Westmalle, in de nabijheid van de dreef die leidt naar het kasteel van Westmalle. De kerk is omringd door verschillende woonwijken en ligt in de buurt van 2 middelbare en 3 basisscholen. De kerk en haar omgeving maken, zoals eerder al aangehaald, deel uit van het beschermde cultuurhistorisch landschap Kasteel van Westmalle. De mooie site met ommuurd kerkhof is ook vastgesteld bouwkundig erfgoed. In de onmiddellijke omgeving van de kerk bevinden zich het parochiesecretariaat en de parochiezaal. Ook het gemeenschapscentrum Alice Forceville ligt op wandelafstand van de kerk, net als verschillende scholen: GBS De Horizon, basisschool en secundaire school Mariagaarde, alsook de lagere en secundaire school van het Sint-Jan-Berchmanscollege.

De kerk is bereikbaar met het openbaar vervoer (De Lijn), er is een bushalte vlakbij. Ook zijn er voldoende parkeerplaatsen in de omgeving voor dagelijks gebruik.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal gebruik

Op zaterdagavond zijn er woord-communievieringen. Het aantal aanwezigen hierbij is gemiddeld 15.

Op zondag zijn er eucharistie- of woord-communievieringen. Het gemiddeld aantal aanwezigen hier bedraagt 80, op hoogdagen loopt dit op tot 200 aanwezigen.

In 2024 waren er 26 uitvaarten. De maximumbezetting bij deze uitvaarten bedraagt meestal tussen de 200 en 300 mensen.

Er vonden in 2024 ook nog 5 dopen plaats in de Sint-Martinuskerk. Vanaf mei 2024 vinden de dopen plaats in Sint-Antonius-Zoersel, in afspraak met de pastorale eenheid.

Er vonden in 2024 ook zes schoolvieringen plaats (tussen 200 – 300 kinderen) , en er zijn jaarlijks kerkbezoeken door klassen van verschillende scholen.

Ook de voorbereidingen voor de jaarlijkse eerste communie en het vormsel vinden uiteraard plaats in de kerk.

De weekkapel is dagelijks geopend, en kan bezocht worden.

Niet pastoraal gebruik

De Sint-Martinuskerk leent zich door haar akoestiek goed voor de organisatie van concerten. Jaarlijks vinden er dan ook verschillende concerten plaats in de kerk, zoals bv. het Festival van de Voorkempen, in samenwerking met de gemeente, maar ook verschillende concerten van de plaatselijke koren en muziekverenigingen.

Ander niet-pastoraal gebruik is bv. een opendeur, naar aanleiding van de restauratiewerken, of een eventuele gidsbeurt.

De weekkapel is dagelijks toegankelijk voor bezoekers.

Ruimte/geschiktheid voor valorisatie

Omwille van de neogotische architectuur, die leidt tot een uitstekende akoestiek, kunnen occasionele niet-liturgische valoriserende activiteiten, zoals bv. concerten of voordrachten, zeker plaatsvinden.

2.2. Sint-Pauluskerk in Westmalle

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.1. Identificatie

Naam: Sint-Pauluskerk

Geografische ligging

- Sint-Pauluslaan 2, 2390 Malle
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat of Regio: pastorale eenheid H. Martha en Maria, vicariaat Kempen, dekenaat Noorderkempen
- Parochie: Sint-Paulusparochie

Eigenaar: Kerkfabriek van de Sint-Paulusparochie

Bescherming(en)/vastgesteld

- Niet-beschermd
- De site met kerkgebouw maakt wel deel uit van het erfgoedlandschap van de abdij van Westmalle (aangeduid sinds 2012)

2.2.2. Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*

De Sint-Pauluskerk situeert zich in de bossen van Malle, dichtbij de Trappistenabdij. Zij werd ingewijd in 1967.

Deze moderne kerk werd in 1966-67 gebouwd door architect Marc Dessauvage, een toonaangevend architect in de moderne architectuur. Hij realiseerde verschillende kerkgebouwen, en de Sint-Pauluskerk is één van zijn topcreaties. Zijn radicale bouwstijl is geïnspireerd door het postconcliaire gedachtegoed dat de kerk een 'huis voor de gemeenschap' is waarbij de gelovigen zich rond het altaar kunnen scharen.

De bouwstijl van het kerkgebouw kan gerekend worden tot het brutalisme. De constructie van vloeren, muren en daken is onverhuld en opgetrokken in natuurlijke materialen: baksteen, zichtbeton, hout en glas.

Soberheid en eenvoud zijn kenmerkend voor het ontwerp en komen op drie manieren tot uiting:

- De kerk krijgt niet de grootste plaats midden in een stad, maar is verscholen in een bos.
- De materialen voor de constructie vormen ook de afwerking. Er is geen gebruik gemaakt van pleistering of verf.

- In de kerk zijn geen versieringen aangebracht. Zelfs het tabernakel, gesitueerd midden in de kerk, is een eenvoudige kubus zonder ornamenten.

Toch maakt dit gebouw een enorme indruk. Wie het betreedt, komt in een andere wereld: geen beelden of geluid, maar rust en stilte.

De architect tekende niet alleen het gebouw, maar ook het tabernakel, het altaar, de doopvont en alle meubilair tot en met de banken. Wie homogene architectuur uit de jaren zestig van de vorige eeuw wil zien, moet deze kerk bezoeken.

Het orgel is gebouwd in 1979 door Stephahn Schumacher uit Eupen. Door een jaarlijkse professionele onderhoudsbeurt is het in zeer goede staat. Een zestal organisten bespelen het regelmatig.

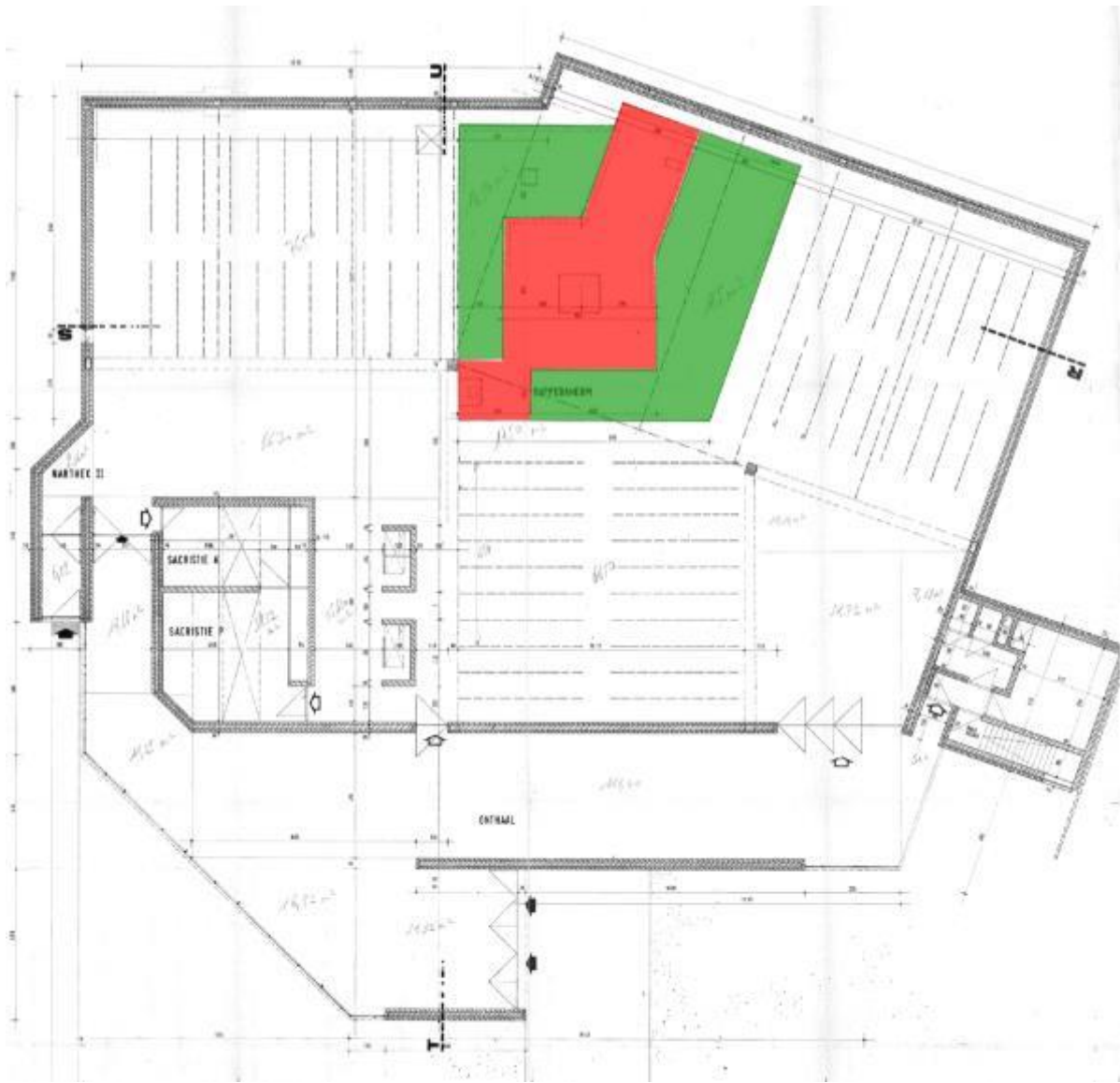
We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- oppervlakte in m²: 950 m²
- vrije hoogte 3m.
- aantal zitplaatsen: 450 op de banken, 550 met stoelen erbij
 - o weekkapel: 12 plaatsen

Opbouw

- type gebouw: zaalkerk (zonder klokkentoren)
- Aantal en soort ruimtes:
 - o Uitgebreide hal
 - o Magazijn (60m²)
 - o Sacristie (35m²)
 - o Kelder (25m²)
- opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw: Wegens de specifieke architectuur, lijkt een uitbreiding en een opsplitsing vanuit technische en esthetisch oogpunt niet wenselijk.

Voorzieningen

Sanitair	3 toiletten, waarvan 1 voor rolstoelgebruikers en babyverzorging
Verwarming	Gas en warme lucht. Volledig vernieuwd in 2020. Gekeurd
Verlichting	Deels oude lampen, deels LED

Keukenvoorzieningen	Geen. Wel groot magazijn met waterleiding en spoelbak
Audiosysteem	Aanwezig
Beeldscherm(en)	Geen
Rolstoeltoegankelijkheid	Volledig rolstoeltoegankelijk
Diefstal- en brandbeveiliging	Niet aanwezig
Bliksembeveiliging	Aanwezig
Gsm-operatoren	Geen

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen

- De verwarmingsinstallatie werd vervangen waardoor het gasverbruik aanzienlijk gedaald is
- Alle ramen werden vervangen in 2020 en 2024. Het glas heeft nu een hoge isolatiewaarde.

Zonnepanelen (en batterijen)	Neen
Regenwateropvang	Neen
Dakisolatie	Neen
Groendak	Neen
Warmtepomp	Neen
Warmtenet	Neen
Windenergie	Neen
Aquathermie	Neen

Bouwfysische toestand

Monumentenwacht heeft de kerk geïnspecteerd in 2018.

Uitgevoerde restauratiewerken + jaar:

De werken die Monumentenwacht adviseerde zijn uitgevoerd:

- De stookinstallatie is volledig vervangen in 2021 met hoogrendementsgaskachel.
- De slechthechtende naden op het dak zijn hersteld.
- De daklichten zijn niet alleen hersteld, zij werden volledig vervangen met goed isolerend glas in 2021.
- De schoorsteen is hersteld.
- De dakwaterafvoer is onderzocht en waar nodig hersteld.
- Voor de kelder is een dompelpomp aangeschaft.
- De verticale beglazing werd volledig vervangen in 2024 met goed isolerend glas.

Er staan geen verdere werken gepland.

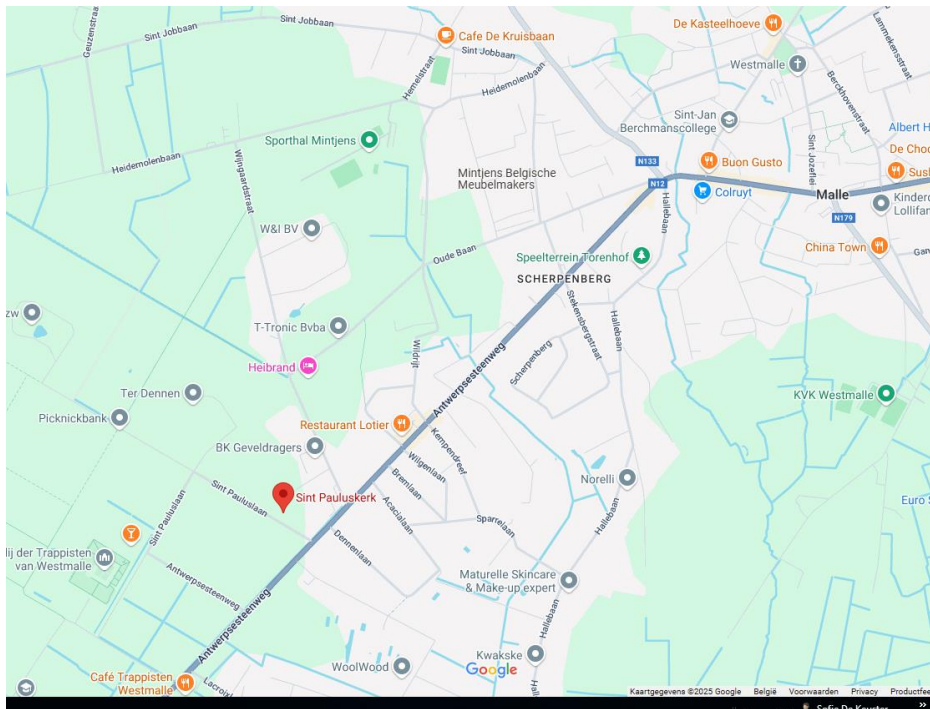
Een gewenste investering is nog de installatie van fietsenrekken.

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De Sint-Pauluskerk ligt een beetje verscholen in een bos in de buurt van de abdij van de Trappisten, tussen de dorpskernen van Sint-Antonius en Westmalle.

Zij is goed bereikbaar met het openbaar vervoer. Er is een bushalte. Er is zeer ruime parkeermogelijkheid. Ook met de fiets is de kerk goed bereikbaar. Het fietspad op de Antwerpsesteenweg werd onlangs verbreed. Diverse fietsroutes lopen naast het domein.

In de omgeving is er een parochiezaal, gebruikt voor vele parochiale activiteiten (koor, ziekenzorg, kaartnamiddagen,...) en verhuurd voor privé feesten. Er is geen kerkhof aanwezig in deze parochie. Het kerkhof van Westmalle bevindt zich op 3 kilometer afstand, dat van sint)Antonius-Zoersel op 4,5 km. Er zijn rond de kerk heel van bosgerelateerde activiteiten: wandelen, fietsen, natuurexploratie door scholen of jeugdverenigingen, huifkarrentochten,

2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal gebruik.

Wekelijks is er een kerkdienst: gebedsdienst of eucharistieviering. In deze viering verwelkomen we gemiddeld zo'n 40-tal mensen. Met hoogdagen is de opkomst groter. De diensten rond de hoogdagen van Pasen en Kerstmis heeft zo'n 300 à 400 aanwezigen. Daarnaast zijn er de uitvaarten, doopsels, huwelijken, 1e communie en vormselvieringen,

Scholen en groeperingen houden er gebedswaken en bezinningen.

De kerk is elke dag open. Passanten maken er gebruik van voor een gebeds- of stiltemoment.

Met een team van vrijwilligers, zo'n 50, blijft de werking van de Sint-Pauluskerk draaien: administratie, parochieteam, kerkkoor, bloemschikken, catechisten, lectoren, gebedsleiders.

Niet-pastoraal gebruik.

De kerk leent zich uitstekend voor concerten, conferenties, zelfs toneel en film. Het kerkgebouw wordt dan ook regelmatig gebruik gemaakt voor activiteiten als concerten. De kerkraad stimuleert dergelijke initiatieven zolang ze het sacrale karakter van de ruimte respecteren.

Ruimte/geschiktheid voor verdere valorisatie

Wegens de open architectuur en de ruime inkomhal kunnen occasionele niet-liturgische valoriserende activiteiten, zoals bv. concerten of voordrachten, zeker plaatsvinden.

2.3. Sint-Laurentiuskerk in Oostmalle

2.3.1. Identificatie

Naam: Sint-Laurentiuskerk

Geografische ligging

- Dorpsplaats, 2390 Oostmalle
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat of Regio: Dekenaat of Regio: pastorale eenheid H. Martha en Maria, vicariaat Kempen, dekenaat Noorderkempen
- Parochie: Sint-Laurentiusparochie

Eigenaar:

- Kerkgebouw: Kerkfabriek van de Sint-Laurentiusparochie
- Toren: gemeente Malle

Bescherming(en)/vastgesteld

- Kerkgebouw: Niet-beschermd
- Toren: beschermd als monument sinds 1976

2.3.2. Beschrijving

a) *Cultuurhistorische waarde*

Kerk

De oude kerk in gotische stijl (1521) werd in 1967 vernield door een tornado. Het schip van de Sint-Laurentiuskerk werd in minder dan vijf minuten volledig verwoest en de spits werd van de kerktoren geblazen.

Een nieuwe, moderne kerk werd gebouwd in 1971-72. Uit zeven ontwerpen werd het ontwerp van architect W. Van Raemdonck uit Antwerpen weerhouden. De gemeente stelden de grond ter beschikking. Het nieuwe kerkgebouw werd ingewijd op 22 december 1973.

Toren²

Naast de nieuwe kerk staat de alleenstaande toren van de oude Sint-Laurentiuskerk (1602). De toren werd in 1683 herbouwd na een brand (1681), en gerestaureerd na de tornado in 1980-1981 door architect Josef Louis Stynen.

De Sint-Laurentiustoren is een vierkante bakstenen toren van vier geledingen met herstelde peerspits gemarkeerd door versneden steunberen en doorlopende kordons. Aan de westzijde is er een natuurstenen korfboogpoort en een groot gotisch drielicht gevat in een doorlopende geprofileerde zandstenen spitsboogomlijsting. Aan de oostzijde heeft de toren een spitboogdoorgang naar het vroegere schip, geflankeerd door halfzuilen met koolbladkapiteel en sporen van de aanzetten van de gewelven (zijbeuken). De derde geleding heeft blinde spitsboognissen en hogerop dito galgaten.

Roerend erfgoed en orgel

Het orgel werd door de firma Loncke uit Zarren (NL.) gebouwd onder advies van kan. J.Jors en met regelmaat nagekeken. Het orgel werd op 21 mei 1977 met een recital door organisten Jos Bruurs uit Hoogstraten en Carl Van Eyndhoven uit Oostmalle ingehuldigd.

Het roerend erfgoed van de kerk werd op verschillende manieren en op verschillende momenten beschreven. Er is een bundel en een CD waarop al het roerend erfgoed is weergegeven. Ook de Heemkundige Kring van Malle publiceerde in haar jaargang 41 – nummer 2 van april-mei 2022 een katern over de patroonheilige Sint-Laurentius van onze parochie met rubrieken over zijn leven, de verering en cultuur. Ook enkele afbeeldingen van kunstwerken werden erin opgenomen. Een folder bij mogelijke rondleidingen werd opgemaakt n.a.v. de herdenking 50 jaar tornado, verwijzend naar de naamplaatjes die werden aangebracht.

Vermeldenswaardig zijn verschillende schilderijen:

- 'De marteldood van de H. Laurentius' van Jacobus Nieuwelands (+/- 1640, tijdgenoot van Rubens)
- 'De aanbidding van de herders' (circa 1642.)
- twee restanten van een triptiek (retabel) met enkele episodes uit het leven van Laurentius.

Tentoonstellingen met uitstalling en beschrijving van roerend en immaterieel erfgoed werden gepland en uitgewerkt bij de verjaardagen van de herdenking van de tornado en de viering van 50 jaar nieuwe kerk.

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte:

- oppervlakte in m²: ca 550 m²
- vrije hoogte: ca 6m (inkom en weekkapel ca 3m)
- aantal zitplaatsen: 500 (max 600)
 - o aantal zitplaatsen in de weekkapel:100

Opbouw

- type gebouw: zaalkerk met vrijstaande klokkentoren
- Aantal en soort bijruimtes:
 - o Weekkapel

² Omschrijving overgenomen uit de inventaris Onroerend Erfgoed via inventaris.onroerenderfgoed.be

- Sacristie
- Toiletten
- Keuken
- Bergruimten: 1 grote en 1 kleinere voor bloemschikkers en onderhoudspersoneel
- opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw:
 - uitbreidingsmogelijkheden: niet van toepassing wegens gebrek aan ruimte in de directe buitenomgeving
 - opdeelbaarheid: ruime weekkapel werd al gerealiseerd

Voorzieningen

Sanitair	Twee toiletten, waarvan 1 aangepast voor mindervaliden/ Lavabo en pampertafel aanwezig.
Verwarming	Grote kerk: mazout, weekkapel; aardgas, jaarlijks onderhoud en keuring
Verlichting	LED
Keukenvoorzieningen	Een keuken met dubbele spoelbak is voorzien. Er is geen fornuis, wel een koffietoestel en koelkast. Men beschikt over warmwatertoevoer.
Audiosysteem	Geluidsinstallatie in kerk en weekkapel, bestaande uit versterker met ingangen voor CD en USB, zowel vaste als losse micro's en de nodige boxen.
Beeldscherm(en)	De weekkapel is voorzien van een leiding voor beamer.
Rolstoeltoegankelijkheid	Het gebouw is rolstoeltoegankelijk.
Diefstal- en brandbeveiliging	Er is erkende camerabewaking aanwezig met opslag van videobeelden. (Firma Jacobs)
Bliksembeveiliging	Niet aanwezig
Gsm-operatoren	Nee

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen

Zonnepanelen (en batterijen)	Niet aanwezig, wel al overleg tussen gemeente en kerkfabriek geweest hierover
Regenwateropvang	Nee
Dakisolatie	Ja
Groendak	Nee
Warmtepomp	Nee
Warmtenet	Nee
Windenergie	Nee
Aquathermie	Nee

De lichtstraten in de grote kerk werden vervangen met dubbele 'beglazing'. Zo kregen ook alle buitenramen een thermische beglazing en werd de verlichting in de kerk vervangen door LED. Zo wordt er gewerkt in de gewenste richting van de 'Ecokerk'.

Het oorspronkelijk dak werd al een keer hersteld en met isolatiemateriaal geëffend. Ook het plafond van de weekkapel werd geïsoleerd.

Bouwfysische toestand

Monumentenwacht inspecteert wel de toren, niet de kerk zelf.

Uitgevoerde (restauratie)werken + jaar:

- De dekstenen op de buitenmuren werden reeds tweemaal vervangen en het voegwerk waar nodig hersteld.
- Ook werd in de voorbije jaren (2024) na het vervangen van de buitenramen (dat was eerder) het nodige schilderwerk van deuren en raamomlijstingen uitgevoerd.

Geplande investeringen:

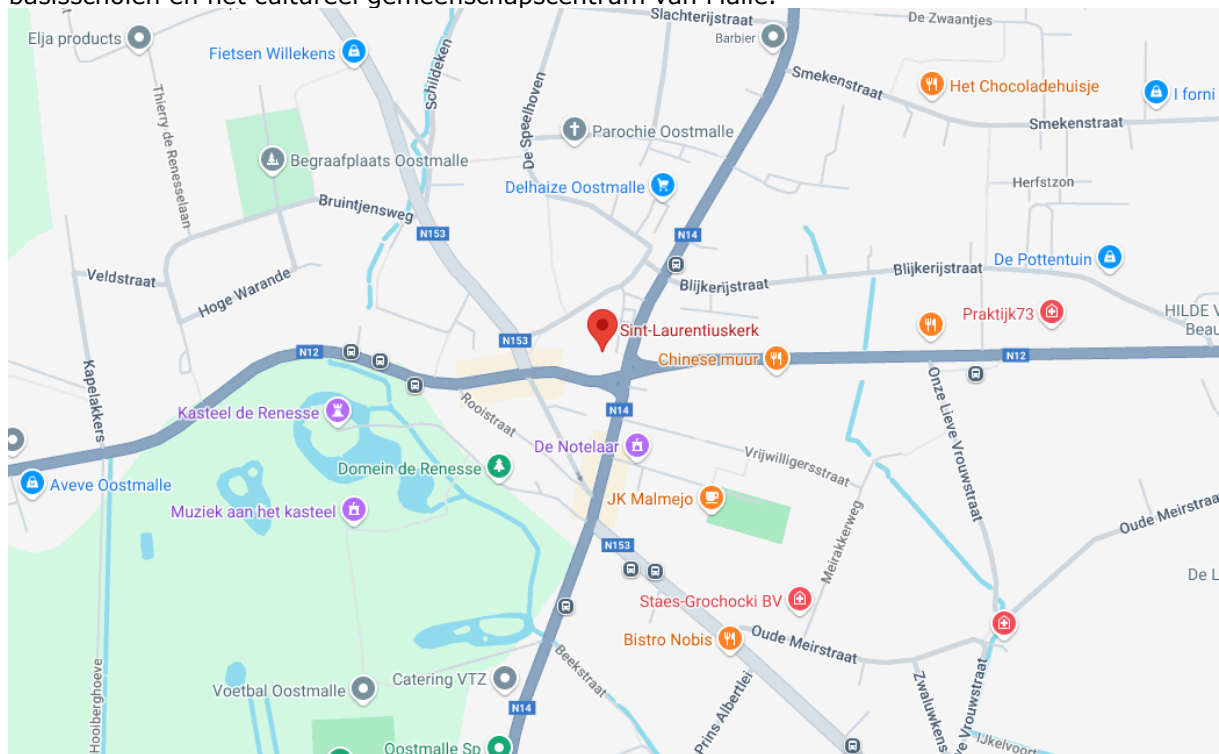
Geen

Gewenste investeringen:

- Plaatsing zonnepanelen en bijhorende dakaanpassingen

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De **Sint-Laurentiuskerk** staat op de dorpsplaats aan een kruispunt van drie gewestwegen en is omringd door verschillende woonwijken. De kerk ligt in de buurt van 3 middelbare scholen, 2 basisscholen en het cultureel gemeenschapscentrum van Malle.

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal gebruik

In 2024 waren er 30 doopsels, 30 eerste communicanten en 35 vormelingen in de Sint-Laurentiusparochie.

Er waren ook twee huwelijken en 20 uitvaarten.

Bij de eucharistievieringen zijn gemiddeld een 50-tal aanwezig. Bij hoogdagen loopt dit aantal op.

De Sint-Laurentiusparochie kan rekenen op een 35-tal effectieve vrijwilligers.

Niet-pastoraal gebruik

De Sint-Laurentiuskerk wordt regelmatig gebruikt voor concerten en kooroptredens. Zo is er het jaarlijks weerkerend kerstconcert van Musica Vera. Ook komen de KISIKIDS hun jaarlijkse musical voorbereiden in de kerk.

Scholen komen jaarlijks met een deel van hun klassen naar de kerk om het verhaal van de tornado te beluisteren en de restanten uit de oude kerk die een plaats kregen in de nieuwe kerk te bezichtigen. Kerk en weekkapel worden, bij gebrek aan eigen 'buitenlokalen' frequent gebruikt buiten de geplande vieringen; zo ook verlopen ouderavonden en contacten binnen de ruimtes. Ook vindt de proclamatie van de school plaats in de kerk.

Er kwam ook reeds een vraag naar stille plekken voor studenten.

Ruimte/geschiktheid voor valorisatie

Wegens de open architectuur kunnen occasionele niet-liturgische valoriserende activiteiten, zoals bv. concerten of voordrachten, zeker plaatsvinden.

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

Deelgemeente (en wijk)	Kerk	Toekomstvisie
Westmalle	Sint-Martinuskerk	A-kerk met aandacht voor valorisatie*
Westmalle	Sint-Pauluskerk	A-kerk met aandacht voor valorisatie*
Oostmalle	Sint-Laurentiuskerk	A-kerk met aandacht voor valorisatie*

*Definitie valorisatie: Onder valorisatie verstaan we initiatieven die, met respect voor het normale gebruik van de parochiekerk, de betekenis van het kerkgebouw in al zijn aspecten kunnen versterken en bevorderen (religieus en cultureel, historisch en kunsthistorisch, architecturaal en landschappelijk). We denken bijvoorbeeld aan een occasioneel en passend gebruik van het kerkgebouw voor kunsthistorische rondleidingen, concerten, voordrachten, conferenties of tijdelijke tentoonstellingen.

In de voorgaande delen van het kerkenbeleidsplan werden een aantal feiten aangetoond:

- In de drie parochies en bijhorende kerkgebouwen is nog een actieve werking en een parochiaal leven, ondersteund door vrijwilligers en een pastorale werking. Deze werking levert een actieve bijdrage aan het gemeenschapsleven in de gemeente Malle, en maakt er onderdeel van uit.
- Er bestaat in de drie kerken reeds openheid naar valorisatie van de kerkgebouwen, dit wil zeggen dat niet-liturgische occasionele activiteiten ook hun plaats kunnen hebben in de kerkgebouwen. Het gastheerschap blijft bij de pastorale eenheid. Het team van de pastorale eenheid blijft inhoudelijk verantwoordelijk voor elke activiteit die in het kerkgebouw plaats vindt.

Het gemeentebestuur van Malle, de kerkfabrieken en de pastorale eenheid besluiten daarom:

Voor de 3 kerken (Sint-Martinus, Sint-Laurentius en Sint-Paulus):

- De drie kerken blijven maximaal en in de eerste plaats voorbehouden voor de eredienst, en krijgen dus het statuut **A** mee (volgens de indeling van het bisdom Antwerpen)
- Er is in alle kerken op het grondgebied nog potentieel voor verdere valorisatie van de kerkgebouwen. Er wordt onder de verantwoordelijkheid van het team van de pastorale eenheid maximaal werk gemaakt van valorisatie. Daarnaast kan occasioneel, niet-liturgisch gebruik onder toezicht van het team van de pastorale eenheid in samenspraak met de kerkraad. Hierover wordt overleg gepland tussen het team van de pastorale eenheid, de kerkraad en de gemeentelijke verantwoordelijken. Het team van de pastorale eenheid blijft inhoudelijk verantwoordelijk voor elke activiteit die in het kerkgebouw plaats vindt. Zij hebben dan ook de uiteindelijke beslissingsbevoegdheid om een activiteit toe te staan of te weigeren.
- Het kerkenbeleidsplan wordt met regelmaat opgevolgd, kan in overleg herzien worden met de betrokken actoren (pastorale eenheid, de parochies, het centraal kerkbestuur en het gemeentebestuur) en eventueel bijgestuurd worden mits de nodige goedkeuringen door de bevoegde instanties.

Voor de Sint-Martinuskerk:

- De restauratie van de glasramen is momenteel in voorbereiding. De gemeente Malle schrijft hiervoor de nodige budgetten in het meerjarenplan.
- De kerkfabriek Sint-Martinus zal instaan voor de andere investeringskosten inzake interieur en normale onderhoudskosten van het gehele gebouw. De kerkfabriek beschikt ook over voldoende middelen om de exploitatie-uitgaven voor haar rekening te nemen.

Voor de Sint-Pauluskerk:

- De Sint-Pauluskerk blijft afhankelijk van de gemeente voor haar exploitatie- en investeringskosten. De kerkfabriek engageert zich om een zorgvuldige financiële planning aan te houden, zodat de bijdragen van de gemeenten in lijn zijn met het goedgekeurde meerjarenplan.
- De kerkfabriek engageert zich om voor specifieke projecten op zoek te gaan naar andere financiering, waar mogelijk.

Voor de Sint-Laurentiuskerk:

- De kerkfabriek heeft voldoende middelen voor zowel exploitatie als investeringen in het kerkgebouw.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens de bepalingen van het Eredienstendecreet moet elk kerkenbeleidsplan tijdens de eerste zes maanden van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.